

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Pervana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67103)

P R O V I N C I A
P E R V A N A.

Vnt in Peruana Prouincia centum
amplius ac triginta de nostris. In
Limensi Collegio, quod omniū ma-
ximum est, septem & sexaginta. In
Cuschenſi vndeuginti. In Potofi-
no quatuordecim. In Arequipenſi
decem. Totidem in Pacenſi. In Iulienſi ſede duode-
cim. In Reſidentia S. Iacobi, quæ paſſuum circiter
duo millia Lima diſtat, non plus duo. In Societatem
adſcripti ſunt octo. Obijt vnus.

Conſtat hæc Prouincia triplici hominum genere,
Hiſpanis, Indis, atque Aethiopibus: quorum nume-
rus duplo maior quam Hiſpanorum eſt. omnium ſa-
luti pro virili ſuccurritur, ac præter conciones tem-
plorum, habentur ab omnibus fere Collegiis concio-
nes in foro, non modo pari cum vtilitate, ſed ſape
etiam ſuperiore. Aethiopum præcipua ratio duci-
tur, præſertim Lima. Nullum genus hominum, Sa-
cerdotum opera magis eget. adeo inanes ſcientiæ he-
betesq. reperiuntur, & quod inſcitiam plerumque
conſequitur, moribus corruptiſſimis. excoluntur ver-
bo Dei, & Chriſtianis præceptis aſſidue. Exeunt no-
ſtri medios in vicos, publicasq. vias, eoſq. blanda ora-
tione

tione vel in forum, vel in Paræcias ad audienda sa-
 lutis verba perducunt. ita ab impuris ludis, & ebris
 tatibus, ubi se frequenter occidunt, facile reuocan-
 tur. Ex hoc hominum genere, duodecim millia am-
 plius Limæ versantur, ut necessario varia vrbis ob-
 eunda sit regio, nec vno tantum loco diuini verbi se-
 mina iacienda. Ad Indos festo quoque die p̄i ser-
 mones habentur, idq. in omnibus ferme Collegijs.
 Sunt & sodalitates vbiq; ad sanandos tum Aethio-
 pum tum Indorum mores, in quas nulli prius aditus
 patet, quam eius perspecta & explorata sit virtus.
 atque hæc ad reprimenda vitia non mediocris est
 ars. vitat enim ea quisque omni animi prouisione,
 quæ sibi sodalitatis aditum intercludant. Iam sacra-
 mentorum plurimus vbiq; vsus. auxit tam saluta-
 rem consuetudinem, præsertim inter Hispanos per-
 frequens Tubaum, quod qui consequi volunt (vo-
 lunt autem semper innumeri) necesse est Sacramen-
 ta percipiant: ita fit, ut à præbenda contentibus au-
 re nulla sit quies, præsertim quod nescio qua homi-
 num religione, vel de Societate nostra iudicio, confes-
 sionis causa ad nos plerunque concurritur. Testaba-
 tur quidam non sine lacrymis, cum annum iam vige-
 simum ad Sacerdotis genua non accidisset, per quie-
 tem sibi visum esse eximia forma puerum toga pur-
 purea, qui negligentiam salutis accusans moneret,
 ut admissa dedecora confiteretur, statimq. se è lecto
 surrexisse, pueroq. duce ad Limæse venisse Collegiũ;
 ab eoq. commonstratis Collegij foribus iussum esse
 in eo expiare peccata: ibi enim veram medicinam
 animi

animi repertum iri. Huius visi species in eius animo sic insedit, ut nulla interposita mora concesserit ad Collegium, Rectorisque pedibus aduolutus peccata sua multis cum lacrymis sit confessus. Si id visum diuinitus est oblatum, est quod ille diuinis monitis gratiam habeat, quibus se recepit ad frugem: sin autem fortuitum fuit, & ut pleraque somnia, casu accidit, tamen ex eo ipso facile est iudicare, quemadmodum affecti sint homines erga nos, quibus etiam occurrimus quiescentibus. Atque ut qualis sit non Hispanorum modo, verum etiam Indorum Achibopumque, in nos beneuolentia perspicias, illud siteri non patiar. Mulier quae ad verum Dei cultum nostrorum opera se conuertit, appropinquante morte, beneficii memor, cum sibi nihil esse intelligeret, quo tantum munus remunerari posset (erat enim inops) maritum accersit, eique significauit hanc esse suam supremam voluntatem, ut cum in seruitutem traderet Patribus, antequam decederet, allatisque testamenti tabulis, fecit quod dixerat, viro non modo non repugnante, verum etiam lubente, qui cum suum se non esse perspexit, sed in nostrum transisse ius, ad Rectorem alacer adijt, & quantum in ipso fuit, eius se munus potestatisque permisit.

Nec vero domi tantum nostrorum se charitas tenuit. multiplex enim ac varium animarum causa susceptum est iter. Ut pauca de multis, ab Areqvipensi Collegio in remotas partes, & Hispanis vix antea cognitum est, quanto cum labore non facile dixerim, superandi fuerunt praerupti atque asperi montes, & superan-

superandi pedibus, non iumentis; adeo in arduos eriguntur ascensus. est præterea regio infesta viperis ac cyniphibus, cælum graue, calores immoderati, vt nihil te præter animarum lucrum alliciat. Complures ibi baptizati sunt Indi, complures ad baptismum eruditi, multi item à suis expiati peccatis, & quoniã ita charitas ac necessitas imperabat, mortuorum interdum corpora sepulturae mandata.

A CVSCHENSI Collegio varij etiam in varia loca dimissi sunt socij. Patres duo vno adiuncto laico, in quorundam militum comitatu ad exquirendas infidelium Indorum regiones per mediterranea huius prouinciæ loca profecti, quos labores ærumnaeque pertulerint, longum esset enumerare. Cum aquis in itinere luctandum fuit non sine presenti mortis periculo, & trabibus credenda corpora ad iras fluminum euitandas. interdum per auia montium, & iuga aspera transeundum, victu pene nullo, & cultu corporis valde tenui, insequente præterea à tergo cyniphum examine molestissimo. itaque, quod necesse fuit, nonnulli è militibus fame, alij fluctibus perierunt. nostri Deo miserante, cuius causa laboriosum illud iter erant ingressi, ex ipsis mortis faucibus euasere. Nec vero his laboribus territi acres Christi milites, de repetendis suis sedibus cogitarunt. nimis dulcis est animarum salus, quæ te semper ad pericula vocat, nouos semper ad labores inuitat. In aliam regionem cum iisdem militibus perrexerunt, & ad certa discrimina calamitatesque antecedentibus grauiore. Itaque ex tot itineris in-

commodis ac molestijs domum reuerti sunt egri. Cui non miserationem commouissent exanguis illi pallidique vultus? summa erat oris macies, summa tenuitas, deformitas vero corporis tanta ex crebris viceribus peregrinando contractis, vt reuerti ad pristinum habitum sedula ac diuturna curatione vix possent. Non temere sed consilio ea instituta profectio est. spes enim erat, fore vt multæ barbaræ nationes Christi legi sua colla subijcerent, nec ea quidem crepta est, sed dies videlicet expectatur.

Ad Indos Carauayas destinatus est alter, qui ipse quidem suæ fuit expertus coronæ, nam vbi molestias multas in erudiendis cælesti doctrina barbari deuorasset, dum aliam ex alia profectioem cogitabat, equi lapsu præcipitatus in terram, domum reuertitur seminiuus. sed diu post recreatus è morbo, tanto ardentius has optauit expeditiones, quanto sibi exploratius fuit, hæc ijs potissimum reseruari, quos in amaribus Deus habet.

A POTOSINO Collegio missa sunt etiam in exterarum gentes summa cum vtilitate subsidia. Pater quidam ex ijs, qui nouissimi ex Hispania venerant, nactus duas de præcipuis Indorum linguas, ad barbaros quosdam Superiorum iussu se contulit: ibi magnam vim hominum sacro fonte lustrauit, in ijsq. centum amplius ex vtroque sexu iam senes, quorum nonnulli eo ipso, quo renati sunt die, tanquam iam cælo tempestiui ac maturi de vita migrarunt. Duplici peregrinatione, semestri non amplius spatio, trecentos viros & feminas baptizauit. familias integras non paucas

tas catechesi & concionibus iuuat, plurimos à vaga
& turpi copula ad honestum & constans matrimo-
nium reuocauit. Scelera multorum præbendis rite
auribus expiauit, non illum frequens imber, non va-
sta atque horridæ solitudines, non asperitas niuium
ac frigorum, non iniuriæ nocturni cæli, sub quo plu-
uijs madefactus aquis, pernoctabat interdum, ab ani-
marum causa retardauit. hæc enim sepe ferant, hæc
subeant necesse est, qui per hos Indiæ tractus con-
quirere iubentur animas. sed laborum tristitiam
dulcedo temperat cælestium voluptatum, facitque
ut asperiter iniucunda, difficilia facile suscipiantur.

In sede IVLIENSI perpetuis item se labori-
bus fratres exercent, siue externis siue domesticis.
domi duodecim hominum millibus quotidianum di-
uini verbi ac Sacramentorum pabulum submini-
strant. Foris diuinis præceptis imbuuntur agrestes.
atque eius rei causa varia in loca, præcipue ad
syluestre genus hominum, quod in montibus vitam
degit, nec vno tantum loco consistit, sed huc atque il-
luc venationis causa pererrat. Nostri dum pari stu-
dio venantes venantur, non paucos ex eo numero Ca-
techesi diligenter excultos, ad baptismum adduxe-
runt: & à vaga illa syluestriq. vita ad elegantiam so-
cietatis humanæ traductis, domos apud se annonâq.
de suo singulis mensibus assignarunt. Multa con-
sulto prætereuntur, quæ geruntur ab ijs, qui ad ex-
teros dimittuntur. Ne omnes quidem profectioes
omnium, quæ in vniuersa Prouincia quatuor & vi-
ginti numeratæ sunt, commemorari possunt. Satis est

ex vnaquaque re delibasse præcipua, quæ & eorum virtutem, quorum narrantur acta, declarent, & ceteris proponant exemplum ad imitandum. Nec vero nostri tantum ad cogendas errantes oves, sed he quoque ipsæ ad alienos pastores vel ex disimulatis locis venire nonnunquam. Limam cum à Chile si Prouincia naues appulissent, vnus è vectoribus ad pietatem sua sponte propensus, cum multa in ea regione de nostris hominibus cognouisset, incensus tum videndi cupiditate, tum expiandi animi, passuum milia quingenta venit. Sane plurimum habet momenti ad animarum salutem vitæ integritas ac sanctimonia, cuius fama ipsa, vel ex vltimis terris homines citantur.

Habitu est hoc anno Prouinciale Concilium, cui noster etiam Prouincialis interfuit, multa que in eo de nostrorum sententia, in Hispanorum atque Indorum commodum sunt decreta. Sanxit Synodus ipsa, præcipue vt catechismus & liber aliquis ad instituendos animarum custodes, tum Hispanica lingua tum duabus Indicis scriberetur, cautumque ne quis in posterum Indis traderet, vt fiebat, suo arbitrati Christianæ rudimenta doctrinæ. Data est hæc prouincia nostris hominibus, à quibus magno labore & vigilijs perfectum est opus. Idq. tum vulgo probatum, tum ipsi Concilio, cuius per edictum nemini licet inter Indos alia vti formula catechismi. Res fuit plane salutaris. nam cum antea siue inscitia, siue incuria interpretum, plurimi orirentur errores, non æq. opinionum causæ semper existerent, nunc huius catechismi

his beneficiis facile impetratum est, ut quid ab Indis sentiendum quidue reijciendum in fide sit, intelligatur.

Litteræ suos quoque progressus habent. Est Lima discipulorum contubernium e tribus & viginti collegiis, cuiusmodi sunt Collegia Salmantica vel Compluti. ù nostras frequentant scholas: nec parum ex eorum accessione gymnasio nostro allatum est ornamenti. quanquam autem suum ipsi Rectorē probatis moribus habeāt; Nostri tamen hoc susceperūt, urgente Prorege, ut eos ad pietatem religionemque dirigerent. ex eoq. numero ut è reliqua disciplina nostra, ad cœnobium multi se conferunt.

Iam vero commoda quoque augentur externa. Vir nobilis nostræ vitæ familiæq. percupidus, dum in hac mente ac cogitatione versatur, mors interuenit. Sed quando nobis tradere se ipse non potuit, sua certe quin traderet, facere non potuit. heredem Lima Societatem instituit ex asse, totaque hæreditas pluris decem scutatorū millibus æstimatur. Nostri ei & tanquam fratri, & tanquam benefico parentarunt, eandem illi precati sedem & locum in cælo, qui nostris, ut speramus fratribus reseruetur. Inda præterea mulier, tria aureorum millia testamento reliquit, & ab alijs alia Lima sunt data. Par ac fortasse superior Potosi liberalitas cernitur. nec mirum, sunt enim hic argenti fodinæ, vnde in Hispaniam ditiarum plurimum asportatur. ita quicquid nostri vellent, à ciuibus vel nutu consequi possent. Sed tamen sibi temperant, ne pluris aurum quam animas

facere videantur. Templum ibi perelegāter exstruitur. qua in re maxime Indorū declaratus est amor. singulis diebus mille; ubi opus erat consuebant ad fabricā. Senatores vero Regiæ Curia, aureos quotannis mille eleemosynæ nomine decreuerunt. eorum autem rogatu, traditur à nostris publice Indica lingua, magno tum Indorum; tum

Parochorum bono: plurima enim ex eius ignoratione sacrilegia ac facinora admittēbantur;

quæ
nunc tandem eius scholæ beneficio tolluntur omnia: